

Verlag van bevindingen 2022

Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland

6 juni 2023

Aan het algemeen bestuur van
de Gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Postbus 558
2300 AN LEIDEN

Datum:
06-06-2023

Behandeld door:
drs. M.E. Dubbelman RA

Ons kenmerk:
23023

Onderwerp:
Verslag van bevindingen 2022

Geacht bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 voor de Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland uitgevoerd.
Dit verslag bevat onze bevindingen en aanbevelingen.

Publiek Belang Accountants B.V.

drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Bijlage: 1

Verslag van bevindingen 2022

Uw opdracht aan ons

U heeft ons met de brief van 9 juli 2022 opdracht gegeven voor de jaarrekeningcontrole 2022. U ontvangt onze controleverklaring bij uw jaarrekening 2022 afzonderlijk. Op grond van de wet bevat dit verslag onze bevindingen over de inrichting van uw financiële beheer en financiële organisatie en de mate waarin deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Wij informeren u over (eventuele) afwijkingen en onrechtmatigheden in de jaarrekening en geven adviezen die bijdragen aan het uitvoeren van uw toezichthoudende taak. Voor de rapportage van bevindingen heeft uw bestuur de ondergrens op € 25.000 gesteld.

Bestuurlijke samenvatting

De belangrijkste bevindingen vanuit onze controle zijn:

- Een deels nieuw team heeft het jaarrekeningproces goed voorbereid en heeft onze controle goed begeleid. Complete oplevering bij aanvang van onze controle vraagt de aandacht en zal de doorlooptijd van de controle verkorten.
- De jaarstukken zijn informatief. De compacte jaarrekening voldoet aan verslaggevingsregels en is vrij van materiele afwijkingen of onzekerheden.
- Onze controle gaf aanleiding tot beperkte correcties en één belangrijke correctie is door uw medewerkers zelf onderkend.
- De interne controle op van de bijzondere regelingen is goed uitgevoerd. Enkele aandachtspunten lichten wij toe in dit verslag.
- De controle van inkoopkosten en subsidie- en bijdrageverstrekkingen wijst niet op fouten, maar de documentatie van inkoopcontracten en prestatieleveringsdocumentatie moet beter op orde zijn voordat wordt betaald. Dit vermindert het risico op onjuiste betalingen en leidt tot een soepeler (intern en extern) controle.
- Het salarisproces is net als andere jaren goed op orde.
- U en wij steunen op bedrijfsprocessen die het Servicepunt 71 (vanaf 2023: IDA) grotendeels uitvoert. Voor een deel van deze processen is Holland Rijnland zelf verantwoordelijk. De beschrijving van de aansluiting tussen uw processen en die van IDA zijn van belang om hiaten in de interne beheersing te voorkomen omdat ten onrechte wordt verondersteld dat IDA controles uitvoert.

Dit verslag van bevindingen bevat onze controlebevindingen en aanbevelingen waarmee Holland Rijnland verder kan bouwen aan de interne beheersing.

Verslaggeving

Uw jaarstukken zijn goed leesbaar en zijn kort na afloop van het boekjaar beschikbaar

De concept-jaarstukken 2022 zijn in goede samenwerking tussen uw organisatie en SP71/IDA opgesteld. Dit is een goede prestatie, omdat uw medewerkers ook aandacht moesten geven aan de ontvlechting van de TWO/SOZ. Onze controle gaf geen aanleiding tot belangrijke correcties. Wij stellen de professionele en prettige manier van samenwerken met uw medewerkers op prijs.

Het jaarverslag is informatief en voldoet aan de verslaggevingsregels van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Door een CAO-wijziging in 2022 treffen veel decentrale overheden in de jaarrekening een voorziening voor Spaarverlof. Als sprake is van een aantoonbaar min of meer gelijkblijvend verloop van het spaarverlofsaldo, kan deze voorziening achterwege blijven. U

Verslag van bevindingen 2022

---

heeft aangetoond dat eind 2022 sprake is van een gelijkblijvend verloop en om die reden is geen voorziening getroffen. Het is nodig om deze analyse jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening te actualiseren.

Interne beheersing

De kwaliteit van bedrijfsprocessen vraagt de aandacht

Servicepunt 71 (SP71, vanaf 2023: IDA) voert belangrijke delen uit van uw bedrijfsvoering. De accountant van SP71 informeert over de kwaliteit van deze processen. Dit betreft de onderdelen Rekeningschema Decade, Crediteurenbeheer, Betalingsverkeer, Purchase2Pay en Personele lasten. De voor Holland Rijnland relevante processen Purchase 2 Pay en Crediteurenbeheer kenden over 2022 tekortkomingen die vrijwel overeenkwamen met 2021. De accountant van SP71 heeft in het eindrapport aangegeven dat door het uitvoeren van gegevensgerichte controlewerkzaamheden de beheersdoelstellingen alsnog zijn bereikt.

Over de algemene IT-beheersmaatregelen rapporteert de accountant van SP71 dat de interne beheersing moet verbeteren. Voor Decade en Proquro betreft dit:

- halfjaarlijkse controle of toegekende accounts en rechten nog actueel zijn
- of eventuele mutaties hierin zijn doorgevoerd op basis van de daarvoor geldende procedure.

De accountant van SP71 heeft wel zelfstandige werkzaamheden verricht op deze onderdelen en heeft geen uitzonderingen geconstateerd. Wij adviseren u na te gaan of deze aandachtspunten na de overgang naar IDA nog actueel zijn en waar nodig aan te dringen deze weg te nemen.

Uit de rapportage van de accountant van het SP71 blijkt dat de interne beheersing van Holland Rijnland een aantal risico's moet afdekken, die geen onderdeel zijn van de controles bij SP71, zoals de:

- naleving van functiescheidingen in het inkoopproces (vier-ogenprincipe)
- volledigheid van de aangeleverde personele mutaties
- juistheid en volledigheid van de verantwoording van gewerkte uren
- verwerking van overige mutaties, zoals begrotingswijzigingen en memoriaalboekingen
- naleving van (Europese) aanbestedingsregels.

Wij raden aan om de aansluiting te beschrijven tussen uw eigen interne beheersing en die van SP71. Dit voorkomt hiaten in de interne beheersing omdat ten onrechte wordt verondersteld dat SP71 controles uitvoert.

Betere afspraken nodig over de onderbouwing van inkopen en bijdragen

Door de tekortkomingen in het inkopen- en bijdragenproces bij SP71 hebben wij net als vorig jaar in goed overleg met uw medewerkers onze controle aangepast door minder te steunen op de processen binnen SP71 en door de noodzakelijke gegevensgerichte controles zelf gedurende het jaar uit te voeren.

De aanvullende steekproef op de inkoopkosten en bijdragen is intensief en vraagt veel tijd van u en onze medewerkers. De reden hiervoor is dat onderliggende contracten en de documentatie van geleverde prestaties in veel gevallen pas na veel inspanningen beschikbaar komen. Dit kan er op wijzen dat deze informatie niet of minder beschikbaar was op het moment dat facturen intern werden gecontroleerd en betaald. Dit doet zich breed voor binnen uw organisatie en is niet beperkt tot één of enkele

---

Verslag van bevindingen 2022

---

budgethouders. Om het risico van onjuiste betalingen te beperken is het nodig dat de directie met de budgethouders afspraken maakt over betere onderbouwing van lasten.

Na afronding van de interne controle en onze accountantscontrole resteren geen afwijkingen en onzekerheden met mogelijke invloed op de strekking van onze controleverklaring

Het salarisproces is goed op orde

De salariskosten van uw medewerkers zijn een belangrijk deel van de totale kosten van Holland Rijnland. Met SP71 hebben wij goede afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van informatie. SP71 heeft de controle op de salarissen net als eerdere jaren goed voorbereid. De controle van de salarissen is efficiënt verlopen en hieruit blijken geen afwijkingen.

Bijzondere regelingen

Algemeen

Holland Rijnland is het expertise centrum voor de gemeenten en voert veel bijzondere regelingen uit zoals, Cofinanciering, RMC, Gedragsbeïnvloeding, CVV, RIF en Leader. Hierdoor worden de gemeenten niet belast met de gedetailleerde regelgeving en specifieke verantwoordings-eisen. Deze regelingen zijn geen onderdeel van het interne controleplan van SP71 voor de controle van de bedrijfsvoeringsprocessen. Holland Rijnland en SP71 hebben hierover aanvullende afspraken gemaakt. De kwaliteit en documentatie van de controles van de bijzondere regelingen is goed. Door de jaren heen hebben uw medewerkers, de medewerkers van SP71 en ons controleteam een goede samenwerkingsvorm ontwikkeld, die leidt tot een efficiënte controle en waarbij geen werk dubbel wordt gedaan.

Over de bijzondere regelingen merken wij het volgende op.

Gedragsbeïnvloeding

Holland Rijnland voert samen met de gemeenten projecten uit die bijdragen aan verkeersveiligheid. In verleden jaren werd de subsidie niet volledig benut. Dit doet zich ook in 2022 voor. Wij begrijpen dat de gedetailleerde subsidie-eisen en de relatief beperkte bedragen per project gemeenten aanleiding geven om beperkt gebruik te maken van de regeling. Hierdoor worden beleidsdoelstellingen mogelijk in mindere mate bereikt. Wij geven in overweging om met de provincie te verkennen hoe vereenvoudiging en meer efficiëntie kan worden bereikt door eisen aan te passen. De administratievoering en de interne controle voor Holland Rijnland is intensief en de vergoeding die Holland Rijnland hiervoor mag declareren dekt de kosten niet. Uw medewerker die dit project coördineert doet dat al jaren en zeer nauwgezet. Hierdoor is Holland Rijnland de afgelopen jaren in staat geweest om de subsidie succesvol te declareren.

Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en extra financiële middelen RMC-functie 2022 (RMC)

Het Regionaal Bureau Leerplicht voert de RMC regeling uit. Holland Rijnland ontvangt de Rijksmiddelen van circa € 1,1 miljoen via de gemeente Leiden en legt verantwoording af over de besteding. Deze verantwoording is gebaseerd op gewerkte uren van medewerkers in het tijdregistratiesysteem TIM. Volgens uw procedures dient de leidinggevende deze uren voldoende frequent te controleren en in TIM te autoriseren. Dit is niet gebeurd en uw medewerkers en wij hebben aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Dit gaf aanleiding tot beperkte correcties. Holland Rijnland heeft geen exact inzicht in de werkelijke kosten, maar de indruk bestaat dat deze aanmerkelijk hoger zijn dan de subsidie.

Verlag van bevindingen 2022

Leader

Over de jaren 2017 tot en met 2023 ontvangt Holland Rijnland bijna € 600.000 subsidie van de Provincie Zuid-Holland voor het Leader-project 'Op weg naar een healthy region'. Inmiddels zijn de jaren tot en met 2019 door de provincie vastgesteld en uitbetaald. De afrekening 2020 is door u begin 2023 ingediend. Over 2021 en 2022 moet nog een afrekening ingediend worden.

RIF

In beheersverordening voor het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is in de toelichting op artikel 5 het volgende vastgelegd:

“Door de inkomsten van het Fonds gescheiden van de overige financiële middelen van de gemeenschappelijke regeling samenwerkingsorgaan Holland Rijnland te beheren en op een afzonderlijke bankrekening te plaatsen, kunnen reële rentepercentages als inkomsten worden aangemerkt en loopt het Samenwerkingsorgaan niet het risico eventuele verschillen tussen de reële ontwikkeling van de rente en de wettelijke rente te moeten bijpassen, in geval van opheffing van het Fonds of in geval van tussentijdse restitutie.”

Momenteel worden de RIF middelen door uw organisatie niet op een afzonderlijke bankrekening beheerd. Als gevolg hiervan zijn de rentebaten over 2022 op basis van inschatting toegerekend aan het fonds. Wij adviseren u vanaf 2023 de rentebaten van het RIF afzonderlijk te administreren, waarbij het opnemen van de RIF-gelden op een afzonderlijke bankrekening deze administratie eenvoudiger maakt.

Cofinancieringsfonds

U houdt extracomptabel een subsidie-overzicht bij van deze subsidieprojecten. Wij adviseren u dit subsidieregister uit te breiden met het verloop van de lastneming over de boekjaren om goed inzicht te behouden in de gerealiseerde lasten en resterende verplichtingen per subsidiebeschikking.

CVV

Holland Rijnland heeft in 2020, 2021 en 2022 Coronasteun betaald aan de aanbieder van collectief vraagafhankelijk vervoer. In de jaarrekeningen over 2020, 2021 en 2022 is verondersteld dat de betaalde coronasteun als subsidiabel kan worden aangemerkt. De afrekening over 2020 is inmiddels door de provincie afgehandeld, waarbij de verleende coronasteun tot het maximaal subsidiabele bedrag is toegekend.

De afrekening over 2021 is door de provincie nog niet afgehandeld waardoor het niet zeker is of de steunbetalingen over 2021 (circa € 93.000) ook worden vergoed.

Afhankelijk van de financieringsconstructie en/of het contract met de vervoerder kan er bij het betalen van continuïteitsbijdragen sprake zijn van staatssteun, omdat dit gedeeltelijk compensatie betreft voor niet geleverde diensten. Om gemeenten te ondersteunen heeft het Rijk voor Doelgroepenvervoer meldingen van staatssteun bij de Europese Commissie (EC) gedaan. De EC heeft deze meldingen goedgekeurd voor de periode tot 1 oktober 2021. Als het kader van de goedkeuringen wordt gevolgd, is geen melding per gemeente nodig. De door Holland Rijnland verleende steun vanaf 1 oktober 2021 (totaalbedrag over 2021 circa € 34.000 en over 2022 circa € 47.000) wordt niet afgedekt door de goedkeuring van de Europese Commissie en aanvankelijk aan de vervoerder verstrekt als voorschot. Na inwinning van juridisch advies zijn deze bedragen omgezet naar een (hogere) vergoeding voor de daadwerkelijke gereden zones, bedoeld om ongeoorloofde staatssteun te vermijden.

Verslag van bevindingen 2022

Door de hogere vergoeding per zone is het tarief per zone hoger dan het door de provincie in de subsidietoekenning vastgestelde zone-tarief. Het risico is dat de provincie de steunbetalingen over de periode oktober 2021 tot en met mei 2022 niet vergoedt.

Tenslotte merken wij op, dat aan de specifieke verplichting om binnen één maand na afloop van het kwartaal een kwartaalrapportage aan de provincie te sturen in 2022 niet steeds tijdig is voldaan.

Ontvlechting SOZ

In november 2021 is bestuurlijk besloten om een nieuwe gemeenschappelijke regeling op te richten, de Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ). In 2022 is de SOZ uit Holland Rijnland ontvlochten waarna vanaf 1 januari 2023 de taken op het gebied van Jeugdhulp door de zelfstandige gemeenschappelijke regeling SOZ worden uitgevoerd.

Frauderisico-analyse

Uw frauderisicoanalyse is geactualiseerd

Begin 2020 heeft uw organisatie de frauderisicoanalyse geactualiseerd. De frauderisicoanalyse geeft inzicht in de mogelijke frauderisico's voor Holland Rijnland en benoemt de beheersmaatregelen die de gevolgen van frauderisico's zoveel mogelijk moeten beperken. De frauderisicoanalyse is behandeld in het dagelijks bestuur. Door de frauderisicoanalyse wordt een nadrukkelijker onderdeel van uw interne beheersing door deze, en de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen, periodiek te agenderen in directie, dagelijks bestuur en auditcommissie.

Wij adviseren u de frauderisicoanalyse periodiek te actualiseren en te agenderen in directie, dagelijks bestuur en auditcommissie.

Rechtmatigheid

Uw normenkader is actueel

Voor de controle op de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties is aan uw algemeen bestuur een normenkader ter kennisneming aangeboden. Het normenkader bevat naast de actuele wet- en regelgeving met financiële consequenties ook toepasselijke interne regelgeving, zoals verordeningen.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat voor belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig tot besluitvorming en begrotingswijziging kan worden gekomen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. De accountant moet in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen aan de orde stellen. In de jaarrekening 2022 van Holland Rijnland is sprake van begrotingsoverschrijdingen (van de lasten) op het programma Domein 1 (Ruimte en Energie) en Domein 3 (Strategisch Positioneren). De overschrijding op Domein 1 is het gevolg van de toerekening van lasten van het Groenprogramma RIF aan het boekjaar 2022 en wordt volledig gecompenseerd door hieraan direct gerelateerde baten. De overschrijding op het programma Domein 3 is het gevolg van de toerekening van lasten van het Cofinancieringsfonds aan het boekjaar.

Verslag van bevindingen 2022

Deze overschrijdingen zijn herkenbaar in de jaarrekening opgenomen en passen binnen de beleidskaders, maar dienen nog wel door het algemeen bestuur te worden geautoriseerd (door vaststelling van de jaarrekening).

Vanaf 2023

Uw dagelijks bestuur dient met ingang van 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. De bedoeling is dat het algemeen bestuur meer inhoudelijk met het dagelijks bestuur spreekt over de bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid. De Commissie BBV heeft een modelrechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd, die door het dagelijks bestuur opgenomen moeten worden in de jaarrekening. .

Uw organisatie moet een proces inrichten waarbij het dagelijks bestuur zelf tot een oordeel komt over de financiële rechtmatigheid van transacties. Dit betekent onder meer dat het dagelijks bestuur uw algemeen bestuur informeert over het toepasselijk normenkader, het dagelijks bestuur hieraan toetst en eventuele rechtmatigheidsfouten en onzekerheden rapporteert en dat de accountant de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur betreft bij het accountantsoordeel over de jaarrekening.

Wij adviseren om voor te breiden op de nieuwe rechtmatigheidscontrole. Omdat (het tegengaan van) Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) een belangrijk element is van de nieuwe rechtmatigheidscontrole, adviseren wij u om beleid te formuleren op dit vlak en dit te vertalen in interne regelgeving.

Onze risicoanalyse en controlewerkzaamheden

De controlestandaarden schrijven voor dat wij u informeren over de belangrijkste risico's die wij bij onze controle onderkennen. Onze controle heeft zich gericht op de betrouwbaarheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. Naast gebruikelijke controlerisico's, zoals de volledigheid van opbrengsten, de juistheid van kosten en het voldoen aan verslaggevingsregels, geven wij in het bijzonder aandacht aan de risico's die samenhangen met doorbreking van functiescheiding door de leiding.

Onze risicoanalyse

In augustus 2022 hebben wij onze risicoanalyse gedeeld met de Auditcommissie. Onze controle richt zich in het bijzonder op:

- rechtmatigheid van de aanbestedingen
- juistheid van kosten: aannemelijkheid van prestatielevering en aansluiting van de gefactureerde bedragen op de verstrekte opdrachten
- juistheid van toerekening van kosten SOZ
- juistheid van personele lasten
- juistheid van lasten RIF, RMC, Cofinancieringsfonds, Gedragsbeïnvloeding, CVV/Regiotaxi, Leader
- juistheid en volledigheid van de afrekening met de gemeenten
- doorbreking van interne beheersing door het management
- voldoen aan de verslaggevingsregels van het BBV en de juistheid van de WNT-verantwoording

In dit verslag hebben wij u geïnformeerd over de uitkomsten van onze werkzaamheden.

Onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude berust bij degenen die belast zijn met governance en

---

Verslag van bevindingen 2022

---

bij de directie. Het is onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten.

Omdat onze controle niet bestond uit een uitvoerige controle van alle transacties, die nodig zou zijn om fouten of fraude aan het licht te brengen, kan het zijn dat bij onze controlewerkzaamheden geen materiële fraude is geconstateerd. Al wordt door effectieve interne beheersingsmaatregelen de kans dat fouten of fraude voorkomen en onopgemerkt blijven, kleiner, wordt die mogelijkheid niet uitgesloten. Daarom kunnen wij niet garanderen dat eventuele fouten of fraude worden ontdekt.

Tegen de achtergrond van het frauderisico werden controlewerkzaamheden uitgevoerd

Zoals overeengekomen in onze controleaanpak omvatten onze werkzaamheden onder meer besprekingen met bestuur, directie en (concern)control over de interne beheersingsmaatregelen, managementschattingen, bijzondere transacties buiten de normale gang van zaken, de Wet Normering Topinkomens en memoriaal boekingen.

Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Navragen of sprake is van bekende fraudesignalen of fraudegevallen bij management en bestuur
- Het evalueren van de organisatie- en governance structuur, de interne beheermaatregelen, de informatiesystemen en cultuur en gedrag in relatie tot fraude.
- Het aanbrengen van onvoorspelbaarheid in onze controlewerkzaamheden
- Het evalueren van de rationaliteit van eventuele belangrijke ongebruikelijke transacties en het beoordelen van schattingen.
- Het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsregels en steekproefsgewijs vaststellen dat aan de verantwoorde inkopen geleverde prestaties ten grondslag liggen
- Het beoordelen van de aard van hoger-risicojournaalposten en overige aanpassingen in de administratie en het evalueren van de belangrijkste oordeelsvormingen en veronderstellingen voor een mogelijke tendentie door Holland Rijnland. Bij identificatie van onverwachte journaalposten hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden omvatten ook het testen van transacties op basis van brondocumenten.
- Het zorgen voor een professioneel kritische instelling van ons team.

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2022 zijn geen aanwijzingen voor fraude gesignaleerd

---

Verslag van bevindingen 2022

Tijdbesteding

Eén van de maatregelen van onze beroepsgroep voor verdere verbetering van de kwaliteit van de accountantscontrole is dat de accountant aan het toezichthoudend orgaan van de gecontroleerde rechtspersoon rapporteert hoeveel uren hij verwacht te besteden en daadwerkelijk heeft besteed aan de uitvoering van de jaarrekeningcontrole. In overeenstemming met deze maatregel hebben wij onderstaand de geraamde tijdbesteding weergegeven ten opzichte van de werkelijke tijdbesteding.

De werkelijk bestede uren van onze jaarrekeningcontrole liggen dicht bij de begroting. De begroting bevatte niet de tijd voor de extra inkoopcontroles. Over onze tijdbesteding voor deze inkoopcontroles hebben wij met het management vooraf afspraken gemaakt.

Functieniveau	Begrote uren	Werkelijk bestede uren *)
Eindverantwoordelijk accountants	84	122
Managers	108	146
Overige medewerkers en specialisten	48	64
Totaal	240	332

Bijlage 1: De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen Holland Rijnland en Publiek Belang Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging heeft uw secretaris-directeur namens het algemeen bestuur ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle ook zijn geen meningsverschillen met het management geweest. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voldoende voor de doelstelling van onze controle.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als gemeenschappelijke regeling (verder GR) mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw GR en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de door het algemeen bestuur vastgestelde materialiteitsgrenzen.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapporteringstolerantie overschrijden en aangelegenheden waarvan wij vinden dat deze voldoende belangrijk zijn om aan uw algemeen bestuur te rapporteren.